

Максимович Юлія Олександрівна

*магістрантка спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

**Науковий керівник: Луць Сергій Васильович, кандидат
мистецтвознавства, доцент**

МЕТОДИ РЕСТАВРАЦІЇ ЖИВОПИСНИХ ПОЛОТЕН, УРАЖЕНИХ БІОЛОГІЧНИМИ ШКІДНИКАМИ

Збереження та відродження пам'яток культури й мистецтва є одним із ключових завдань сучасної реставрації. Твори олійного живопису, виконані на полотняній або дерев'яній основі, у процесі тривалого зберігання зазнають впливу природних, фізичних, хімічних та біологічних чинників. Особливу небезпеку становлять біологічні пошкодження, спричинені діяльністю мікроорганізмів і комах, які можуть призводити до порушення структури основи, ґрунту та фарбового шару [2; 3]. Збереження та відродження пам'яток культури й мистецтва є одним із ключових завдань сучасної реставрації. Твори олійного живопису, виконані на полотняній або дерев'яній основі, у процесі тривалого зберігання зазнають впливу природних, фізичних, хімічних та біологічних чинників. Особливу небезпеку становлять біологічні пошкодження, спричинені діяльністю мікроорганізмів і комах, які можуть призводити до порушення структури основи, ґрунту та фарбового шару [2; 3]

Виникнення та поширення біологічних пошкоджень значною мірою пов'язане з несприятливими умовами зберігання. Підвищена вологість, коливання температури, недостатня вентиляція та недотримання вимог музейного мікроклімату створюють сприятливі умови для розвитку мікроорганізмів і активізації комах-шкідників [1]. Наслідками біологічного впливу можуть бути ослаблення волокон полотна, поява плям і нальоту, руйнування ґрунту та фарбового шару, а також часткова або значна втрата матеріалу.

Проблема біопшкоджень творів мистецтва розглядається у працях українських дослідників, художників-реставраторів та фахівців музейної справи. Значна увага приділяється ідентифікації комах-шкідників, застосуванню біоцидів, профілактиці біологічних пошкоджень та організації належних умов зберігання музейних предметів [2]. Водночас кожен твір мистецтва має індивідуальні особливості матеріальної структури та характеру руйнувань, що потребує проведення попередніх досліджень і відповідного добору реставраційних методів [3].

Усунення біологічних пошкоджень у процесі реставрації живописних полотен потребує комплексного та послідовного підходу. Передумовою ефективного втручання є визначення характеру й ступеня пошкодження, дослідження матеріальної структури твору та встановлення причин руйнування. Практичний приклад реставрації живописного полотна ХХ століття продемонстрував можливість застосування комплексу консерваційних і реставраційних заходів для стабілізації твору та відновлення його експозиційного вигляду.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення сучасних засобів діагностики біологічних пошкоджень, удосконалення методів профілактики та пошук ефективних і безпечних матеріалів для консервації та реставрації творів живопису.

Список використаних джерел

1. Бідзіля В. О. Біоциди в реставраційній практиці : науково-інформаційне видання. Вип. І. Київ : ННДРЦУ, 2003. 64 с.
2. Бідзіля В. О. Комахи-шкідники музейних колекцій : методичний посібник з ідентифікації. Київ : Національний науково-дослідний реставраційний центр України, 2019. 72 с.
3. Бідзіля В. О., Митківська Т. І. Захист музейних предметів від пошкоджень комахами : методичні рекомендації. Київ : Національний науково-дослідний реставр